

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 52.268 van 16 maart 1995
in de zaak A. 61.562/X-4634.**

**Gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1994 te
HEUSDEN-ZOLDER.**

In zake : de vervallenverklaring van het mandaat van
gemeenteraadslid.

Veroeker : Jaak VANDENWIJNGAERT,
die woonplaats kiest bij
Advocaten H. GEYSKENS, A. VANDEURZEN,
A. VAN der GRAESEN, C. COOMANS, M. BOES en
W. MERTENS,
kantoor houdende te BERINGEN,
Scheigoorstraat 5

D E R A A D V A N S T A T E, X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat op 23 december 1994 werd ingediend, namens Jaak VANDENWIJNGAERT, verkozen tot gemeenteraadslid op de lijst nr. 13 NIEUW bij de gemeenteraadsverkiezing te Heusden-Zolder van 9 oktober 1994 door zijn raadsman M. BOES, advocaat te Beringen, om in hoger beroep te komen van het besluit van 16 december 1994 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Limburg waarbij hij van zijn mandaat van gemeenteraadslid vervallen wordt verklaard;

Overwegende dat de vormvereisten voorgescreven bij artikel 5 van het koninklijk besluit van 15 juli 1956, tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State in geval van beroep als bedoeld bij artikel 76bis van de gemeentekieswet, gewijzigd bij koninklijke besluiten van 16 september 1982 en 28 oktober 1994, werden nageleefd;

Gezien het administratief dossier;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur
F. DE BUEL;

Gelet op de beschikking van 10 februari 1995
waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 20 februari
1995;

Gelet op de kennisgeving aan partijen van de
beschikking tot vaststelling en van het verslag;

Gehoord het verslag van de Voorzitter van de
Raad van State G. BAETEMAN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat
W. MERTENS, die verschijnt voor verzoeker;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur
F. DE BUEL;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de
wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari
1973;

1. Over de gegevens van de zaak.

1.1. Bij de op 9 oktober 1994 te Heusden-Zolder
gehouden gemeenteraadsverkiezing werd Jaak
VANDENWIJNGAERT verkozen op de lijst nr. 13 NIEUW.

1.2. Met een bezwaarschrift van 18 november 1994
heeft Hugo MAEX, verkozen kandidaat op de lijst S.P.,
nr. 11, bij de bestendige deputatie van de provincieraad
van Limburg, op grond van artikel 7, § 1, 5°, van de wet
van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle
van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de
provincieraden en de gemeenteraden en voor de recht-
streekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk

welzijn, klacht neergelegd tegen de verkiezing van verzoeker tot gemeenteraadslid.

In het bezwaarschrift wordt onder meer gesteld wat volgt :

"Tijdens de verkiezingscampagne stelde ik vast dat de Heer Jaak VANDENWIJNGAERT, 1ste kandidaat op de lijst van NIEUW voor de gemeenteraadsverkiezingen, de wet van 7 juli 1994, inzake de controle op en de beperking van de verkiezingsuitgaven, heeft overtreden.

Aan de hand van foto's, die ik U in bijlage bij mijn verzoekschrift bezorg, kan worden vastgesteld, dat de Heer VANDENWIJNGAERT gebruik maakte van niet-commerciële reclameborden en affiches groter dan 4 m². Dit is mijns inziens een flagrante overtreding van Art. 7 §1, 5° van de wet van 7 juli 1994 inzake de controle op en de beperking van de verkiezingsuitgaven. Deze borden werden op onderstaande data en plaatsen aangetroffen : - 30 september 1994 : kruispunt Koolmijnlaan-7 septemberlaan Heusden-Zolder; - 9 oktober 1994 : parking Dekenstraat (Zolder); parking Beursplein.

(...)"

1.3. Het bestreden besluit van 16 december 1994 steunt dan, wat de vervallenverklaring van verzoeker betreft, op de considerans :

"Bezwaarindiener stelt dat de heer Jaak VANDENWIJNGAERT gebruik gemaakt heeft van niet-commerciële reclameborden en affiches groter dan 4 m², hetgeen in strijd is met artikel 7 van de wet van 7 juli 1994 betreffende de controle en beperking van de verkiezingsuitgaven; als bewijs voegt hij kleurenfoto's bij met aanduiding van plaats, datum en afmetingen; dat de wet geen afwijkingen op deze algemene regel toelaat; dat uit het deskundig verslag blijkt dat de gebruikte panelen vezel- of houtachtige platen zijn met een gezamenlijke grootte van 3,00 x 3,00 m en 3,00 x 1,80 m; dat het duidelijk om niet-commerciële borden gaat; dat de kandidaat die erop afgebeeld staat klaarblijkelijk geen verzet heeft gedaan; dat de aangebrachte affiches duidelijk te relateren zijn aan de verkiezingscampagne van 9 oktober 1994; dat de bijgebrachte kleurenfoto's derhalve als begin van bewijs dienen aangenomen te worden voor overtreding van artikel 7, 4° van de wet van 7 juli 1994; dat het getuigenverhoor, zij het uit tweede hand, dit bevestigt; dat het verzoekschrift derhalve gegrond is wat dit aspect betreft";

2. Over de gegrondheid van het beroep.

2.1.1. Overwegende dat verzoeker in een eerste middel stelt dat het oorspronkelijk bezwaarschrift niet ontvankelijk was, omdat het niet zoals voorgeschreven in artikel 74, tweede lid, van de gemeentekieswet het substantiële gegeven "de woonplaats van de bezwaarde" vermeldt;

2.1.2. Overwegende dat artikel 74, tweede lid, van de gemeentekieswet luidt als volgt :

"Elk bezwaar moet, op straffe van verval, schriftelijk worden ingediend binnen 40 dagen te rekenen van de dagtekening van het proces verbaal en de identiteit en de woonplaats van de bezwaarde vermelden";

2.1.3. Overwegende dat met de "bezwaarde" (reclamant), als bedoeld in artikel 74, § 1, tweede lid, van de gemeentekieswet, diegene wordt bedoeld die bezwaar inbrengt tegen de verkiezing en niet, zoals verzoeker stelt, diegene tegen wie het bezwaar is gericht; dat overigens de gemeentekieswet nergens de bezwaarindiener de verplichting oplegt de woonplaats te vermelden van diegenen wier vervallenverklaring wordt gevorderd; dat het middel niet opgaat;

2.2.1. Overwegende dat verzoeker in een tweede middel aanvoert dat de bestendige deputatie in haar besluit ten onrechte verwijst naar het koninklijk besluit van 6 september 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de werking van het college van provinciegouverneurs ingesteld bij artikel 131bis van de provinciewet, dat van toepassing is op het college van gouverneurs en niet op de bestendige deputatie en dat dezelfde deputatie geen melding maakt van het koninklijk besluit van 17 september 1987, betreffende de procedure voor de bestendige deputatie in de gevallen waarin deze

een rechtsprekende taak vervult, dat hier wel van toepassing is, tenzij anders bepaald in de gemeentekieswet (artikel 1 van het besluit), zodat de deputatie artikel 5 van dit besluit niet heeft nageleefd en meteen het bewaar onontvankelijk moest worden verklaard wegens de niet-vermelding van het adres van bezwaarde;

2.2.2. Overwegende dat luidens artikel 3, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 17 september 1987 betreffende de procedure voor de bestendige deputatie in de gevallen waarin deze een rechtsprekende taak vervult, het beroep of bezwaar schriftelijk moet ingeleid worden in de vorm van een gedagtekend verzoekschrift bevattende de namen en de woning of zetel van de verwerende partij; dat de provinciegriffier de andere partijen zonder verwijl een afschrift zendt van het verzoekschrift; dat die partijen beschikken over een termijn van dertig dagen om aan de griffier een memorie toe te sturen; dat luidens artikel 10, laatste lid, van het koninklijk besluit van 6 september 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de werking van het college van provinciegouverneurs ingesteld bij artikel 131bis van de provinciewet, met inachtneming van het voorbehoud gemaakt in 2° en 5° van het eerste lid, het koninklijk besluit van 17 september 1987 eveneens van toepassing is op de beroepen waarvoor de bestendige deputatie bevoegd is gebleven wanneer zij als rechtscollege optreedt in geschillen omtrent de verkiezingen voor de gemeenten en voor het maatschappelijk welzijn; dat luidens voornoemd artikel 10, eerste lid, 2° en 5° van het koninklijk besluit van 6 september 1988 artikel 3, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 17 september 1987 (in verkiezingszaken) niet van toepassing is en, in afwijking van artikel 5, eerste en tweede lid, van meergenoemd besluit van 17 september 1987 een afschrift van het bezwaarschrift wordt bezorgd aan de burgemeester van de gemeente om gedurende zes werkdagen ter inzage te worden gelegd op de gemeentesecretarie en

in het Belgisch Staatsblad een bericht wordt opgenomen waarin, voor ieder ingesteld beroep, de naam van verzoeker en de betrokken gemeente worden vermeld; dat aldus de bestendige deputatie, derhalve, terecht verwees naar het besluit van 6 september 1988;

2.2.3. Overwegende dat, daargelaten de vraag of redelijkerwijze niet moet worden aangenomen dat verzoeker, ondanks de ontstentenis van een persoonlijke betekening van het tegen hem gerichte bezwaar, hij geacht moet worden, gelet op voornoemde bekendmakingen en gelet -wat hij ter zake ook moge beweren- op het feit dat hij burgemeester was van de gemeente Heusden-Zolder, wel degelijk op de hoogte te zijn geweest van dit bezwaar, doch, op eigen risico, het overbodig heeft geacht een memorie in te dienen, dient aangestipt dat hij er niet toe komt aan te tonen in welke mate de schending van zijn rechten van verdediging hem, in concreto, zou hebben benadeeld; dat het middel derhalve niet kan leiden tot de gevorderde vernietiging;

2.3.1. Overwegende dat beroeper in een derde middel betoogt wat volgt :

"Op de eerste plaats wenst appellant te onderstrepen dat het bezwaar van de heer MAEX werd ingediend op 18.11.1994 zijnde de laatste dag dat dit kon geschieden, d.w.z. de veertigste dag nadat de verkiezingen hadden plaatsgevonden.

Tot daarvoor had niemand, ook niet de bezwaarindiener, gerept over enige overtreding van art. 7.4° van de Wet van 7 juli 1994.

Dit is op zichzelf reeds verdacht omdat door een zo laat ingediend bezwaar vanzelfsprekend aan de betrokkene, m.b. aan appellant, compleet elke mogelijkheid ontnomen werd om tijdig eventueel verweer te voeren.

Het had toch getuigd aan een minimum van fair play vanwege de bezwaarindiener, zo hij op het ogenblik zelf dat hij de overtredingen meende vast te stellen daarvan de nodige vaststellingen had laten doen, eventueel door de politie of door een gerechtsdeurwaarder, op dat ogenblik de feiten naar buiten had gebracht zodat zij onbetwist door elke partij zouden kunnen zijn vastgesteld.

Door de uiterste termijn voor het indienen van het bezwaar af te wachten, werd appellant in de onmogelijkheid gesteld om op doeltreffende wijze zijn verweer te voeren. Dit in de veronderstelling dat de Bestendige Deputatie hem had gewaarschuwd en hij voor de Bestendige Deputatie had kunnen tussenbeidekomen.

Dit op zichzelf is natuurlijk reeds zeer te betreuren omdat daardoor de bewijsvoering uitermate moeilijk wordt.

Aangezien de wet van 7 juli 1994 beperkingen oplegt aan grondwettelijke vrijheden als deze van meningsuiting en van vereniging en vergadering, dienen deze beperkingen vanzelfsprekend op restrictieve wijze te worden uitgelegd en dient elk bewijsmoeilijkheid die zich voordoet, uitgelegd worden ten nadele van de bezwaarindiener en ten voordele van de kandidaten.

Elke andere oplossing zou er immers toe kunnen leiden dat meer en meer misbruik van deze wet worden gemaakt.

Het spreekt immers vanzelf dat de bepaling van art. 7.4° zoals de andere bepalingen van de wet van 7 juli 1994 maar aan een kandidaat toerekenbaar is in de mate dat het initiatief tot het aanbrengen van de affiches of borden van hem is uitgegaan.

Appellant ontkent ten stelligste dat hijzelf opdracht heeft gegeven om de borden die op de foto voorkomen te maken of te laten maken, of de affiches daarop aan te brengen.

Hij wil daarbij onbesproken laten of de maten die daarop staan aangeduid aan de werkelijkheid beantwoorden en of de foto's wel degelijk werden genomen op tijd en plaats zoals aangeduid.

Ook daarvan ligt niet het minste bewijs voor.

Bovendien blijkt noch uit het deskundig verslag, noch uit het verhoor van de heer MEES waarnaar verwezen wordt in het besluit van de Bestendige Deputatie, dat deze borden zouden zijn opgesteld, of dat deze de afmetingen vertonen die de bezwaarindiener beweert dat ze hebben.

De Bestendige Deputatie is hier voortgegaan op de zuiver feitelijke beweringen van de bezwaarindiener en heeft daarmee als bewijs genoeg genomen. Ten onrechte stelt de Bestendige Deputatie dat het slechts om een begin van bewijs zou gaan dat dan aangevuld zou worden door het deskundig verslag en het verhoor en getuigenverklaringen uit tweede hand. Het deskundig verslag van de heer VAN LISHOUT geeft enkel een zekere opinie over de afmetingen van de borden maar kan vanzelfsprekend geenszins voorhouden dat die borden op een bepaald tijdstip en op een bepaalde plaats zouden aanwezig geweest zijn en, m.a.w. geen enkel aanvullend getuigenbewijs oplevert wat betreft tijd en plaats van aanwezigheid van deze borden; terwijl overigens ook de verklaringen van de heer MEES kunnen geenszins, zelfs met de beste wil

ter wereld, begrepen kan worden als een bevestiging dat dergelijke borden van dergelijke afmetingen zouden geplaatst zijn op tijd en plaats als door de bezwaarindiener naar voren geschoven.

De Bestendige Deputatie heeft derhalve ten onrechte aangenomen dat deze borden, zelfs al zouden zij de afmetingen hebben die bezwaarindiener voorhoudt, zouden geplaatst zijn door of voor rekening van appellant; daarvan ligt volstrekt geen overtuigend bewijs voor terwijl zoiets nochtans vereist is.

Stellen zoals de Bestendige Deputatie doet dat appellant geen verzet heeft aangetekend houdt natuurlijk geen steek omdat op de eerste plaats dient te worden bewezen dat appellant ook kennis had van borden (in de veronderstelling dat deze inderdaad er zouden zijn, en inderdaad verboden afmetingen zouden vertonen), en dan pas zou nagelaten hebben daartegen verzet te doen.

Ook daarvan neemt de Bestendige Deputatie zomaar voetstoots, zonder enig ernstig bewijs aan, dat appellant wist of behoorde te weten dat dergelijke borden, aangenomen dat die er effectief ook waren, geplaatst werden tijdens de verkiezingscampagne.

In totaal ondergeschikte orde wenst appellant de aandacht van de Raad van State te vestigen op de betekenis die gehecht moet worden aan art. 7.4° van de wet van 7 juli 1994.

Op de eerste plaats moge verwezen worden naar de toelichting die door de indieners van het wetsvoorstel werd gegeven bij art. 7.4°, bepaling die op dit punt ongewijzigd in de wet werd opgenomen :

' - Tevens is het verboden enig ander reclamebord of affiche van meer dan 4 m² aan te brengen.

In dit verband gaat het veeleer om een beperking die niet alleen geldt voor het gratis aanbrengen van affiches of borden bij partikulieren, m.n. bij partijmilitanten maar ook voor de officiële borden die door de gemeente ter beschikking worden gesteld van de partijen en de lijsten.

Gelet de bestaande praktijk is het evenwel ook toegestaan dat de verkiezingsaffiches, die kleiner zijn dan of gelijk aan 4 m² naast elkaar worden aangebracht op de gemeentelijke borden van meer dan 4 m². Het verbod om borden te splitsen moet evenwel rekening houden met de gemeentelijke gebruiken die het ongebreideld aanbrengen van affiches moeten voorkomen'.

(Kamer van Volksvertegenwoordigers, dokument 1386/1 - 93-94)

M.a.w. volgens indieners van het wetsvoorstel werden vooral de affiches van meer dan 4 m² gevisieerd en waren ze zelfs van mening dat aanplakborden van meer dan 4 m² als zodanig niet onder het verbod vielen.

In casu kan worden vastgesteld dat de affiches die op de borden werden aangebracht minder dan 4 m² groot zijn zodat om deze reden alleen reeds art 7.4° geen toepassing kan vinden op het onderhavig geval.

Appellant wijst verder op de verklaring van de heer Volksvertegenwoordiger PEETERS, één van de indieners van het voorstel, bij de Parlementaire bespreking :

'- Zo is er een algemeen verbod op commerciële affichage op geschenken en gadgets, op reclamespots, op telefooncampagnes en tevens een beperking van de tuinborden tot maximum 4 m²'.

(Handeling Kamer van Volksvertegenwoordigers, handelingen, 26.5.1994, nr 45, p. 1813)

M.a.w. ook in de opvatting van de indiener van het voorstel dient de zaak restriktief te worden bekeken en gaat het dus om tuinborden.

De borden waar het hier over gaat, voor zover appellant daarover kan oordelen, uitgaande van de foto's, zijn geen tuinborden en gelet op het hogervermelde principe dat de beperking van de grondwettelijke rechten en vrijheden en van het voeren van politieke campagnes op restriktieve wijze dient te worden geïnterpreteerd, dient dan ook te worden besloten dat deze borden niet onder het verbod vallen van art. 7.4°.

Appellant wenst evenwel te onderstrepen dat deze argumenten m.b.t. de interpretatie van art. 7.4° van de wet van 7 juli 1994 in totaal ondergeschikte orde worden voorgedragen omdat hij van mening blijft, in hoofdde, dat het bezwaar door de heer MAEX ingediend onontvankelijk is en als zodanig van de hand dient te worden gewezen. Verder is geenszins aangetoond dat deze borden de afmetingen hebben en geplaatst werden op een tijdstip zoals door de heer MAEX voorgehouden, daarvan ontbreekt immers elk bewijs, en verder dat, al mocht kunnen worden aangenomen dat deze borden zouden zijn geplaatst op de plaatsen en tijdstippen door de bezwaarindiener aangegeven, deze daar zouden zijn geplaatst op verzoek, althans met medeweten van appellant zonder dat deze zich daar tegen zou hebben verzet";

2.3.2. Overwegende dat luidens artikel 74, § 1, van de gemeentekieswet, de bezwaren moeten worden ingediend binnen de veertig dagen te rekenen van de dagtekening van het proces-verbaal van de verkiezing; dat dienvolgens de beschouwingen van verzoeker in verband met het feit dat dit bezwaar slechts op de veertigste dag werd ingeleid irrelevant zijn;

2.3.3. Overwegende dat verzoeker, die burgemeester was van de gemeente Heusden-Zolder én, bovendien lijstaanvoerder van de lijst NIEUW, nu de verkiezingen voorbij zijn, de verantwoordelijkheid niet wenst op te nemen voor de plaatsing van verkiezingsborden waarop zijn beeltenis werd aangeplakt en dat hij het "wil onbesproken laten of de maten die daarop staan aangeduid aan de werkelijkheid beantwoorden en of de foto's wel degelijk werden genomen op tijd en plaats zoals aangeduid"; dat hij aldus wil ontsnappen aan de in artikel 74bis, § 2, van de gemeentekieswet bedoelde sanctie; dat echter in artikel 7, § 1, van de wet van 7 juli 1994, uitdrukkelijk wordt bepaald dat het verbod ook geldt ten aanzien van "derden", met andere woorden tenzij de betrokken kandidaat aannemelijk kan maken dat door derden geplaatste (niet) commerciële reclameborden of affiches, waarop voor hem propaganda wordt gevoerd, tegen zijn wil in werden geplaatst, hij de gevolgen moet dragen voor de te grote ijver van zijn aanhangers; dat of verzoeker nu al dan niet (uitdrukkelijk) "opdracht heeft gegeven om de borden die op de foto voorkomen te maken of te laten maken, of de affiches daarop aan te brengen" niet ter zake is; dat de blote ontkenning, als zou "noch uit het deskundig verslag, noch uit het verhoor van de heer MEES waarnaar verwezen wordt in het besluit van de Bestendige Deputatie, blijken dat deze borden zouden zijn opgesteld, of dat deze de afmetingen vertonen die de bezwaarindiener beweert dat ze hebben", irrelevant is; dat de bestendige deputatie dan ook terecht, die litigieuze borden aan verzoeker heeft toegerekend en dat verzoekers blote ontkenning in verband met de grootte van die borden niet opwegen tegen hetgeen de door de deputatie aangestelde deskundige ter zake heeft vastgesteld; dat ook dit middel niet gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het hoger beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

Bevestigd wordt het besluit van 16 december 1994 van de bestendige deputatie van de provincieraad van Limburg waarbij Jaak VANDENWIJNGAERT van zijn mandaat van gemeenteraadslid wordt vervallen verklaard.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zestien maart 1900 vijffennegentig, door de Xe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	G. BAETEMAN,	voorzitter van de Raad van State,
	A. BEIRLAEN,	staatsraad,
	R. STEVENS,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

G. BAETEMAN.